

OBSAH

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 GRAMOTNOST.....	10
1.1 Historický vývoj gramotnosti.....	12
1.2 Modely gramotnosti.....	13
2 FUNKČNÍ GRAMOTNOST	16
2.1 Složky funkční gramotnosti	17
2.2 Etapy rozvoje funkční gramotnosti.....	17
2.3 Současné pojetí funkční ngramotnosti.....	19
3 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	20
3.1 Aspekty čtenářské gramotnosti	21
3.2 Faktory ovlivňující rozvoj čtenářské gramotnosti.....	22
3.3 Čtenářská gramotnost vs. funkční gramotnost	24
4 ČTENÁŘSKÉ STRATEGIE A TECHNIKY ČTENÍ	26
4.1 Čtenářské strategie podle přístupů učení se z textu.....	27
4.2 Čtenářské strategie podle typu čtení.....	27
4.3 Čtenářské strategie podle fází práce s textem	28
4.4 Čtenářské strategie podle typu přiřazení	29
4.5 Další čtenářské strategie	29
5 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST Z HLEDISKA DIDAKTICKÝCH PROSTŘEDKŮ	30
5.1 Didaktické zásady	30
5.2 Organizační formy výuky	31
5.3 Vyučovací metody.....	31

5.3.1 Kritické myšlení.....	34
-----------------------------	----

6 GRAMOTNOST V KONTEXTU PEDAGOGICKÝCH TEORIÍ..... 42

6.1 Gramotnost a její pedagogické aspekty	42
6.2 Gramotnost ve vztahu k behaviorismu	44
6.3 Gramotnost ve vztahu ke konstruktivismu.....	45
6.4 Gramotnost ve vztahu k teoriím vývoje gramotnosti	46
6.4.1 Teorie kognitivního vývoje	46
6.4.2 Teorie zrání.....	48
6.4.3 Teorie rozvoje gramotnosti.....	48
6.4.4 Teorie vynořující se gramotnosti.....	49
6.4.5 Teorie rozvoje rodinné gramotnosti	50
6.5 Gramotnost ve vztahu ke kognitivním teoriím	50
6.5.1 Mastery learning.....	51
6.5.2 Model Goughové.....	52
6.5.3 Interaktivní a interaktivně-kompenzační modely	53
6.5.4 LaBergův a Samuelsův model automatického zpracování informací ...	54
6.5.5 Teorie zpracování informací	54
6.5.6 Teorie pochopení významu (Rauding Theory)	55
6.5.7 Teorie verbální efektivnosti	55
6.5.8 Konstruktivně-integrační model zpracování informací	56
6.5.9 Model paralelně rozloženého zpracování informací	56
6.6 Gramotnost ve vztahu k teoriím sociálního učení	57
6.6.1 Sociolingvistika	57
6.6.2 Sociální konstruktivismus.....	58
6.6.3 Teorie sociálního učení	58
6.6.4 Teorie kritické gramotnosti.....	59

7 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY..... 60

7.1 Mezinárodní studie gramotnosti OECD/PISA.....	60
7.1.1 Metodologie testování PISA.....	62
7.1.2 Výsledky českých žáků ve výzkumu PISA.....	66
7.1.3 Kritika metodologie testování PISA.....	71
7.2 Další výzkumy čtenářské gramotnosti	73
7.3 Rozvoj čtenářské gramotnosti na českých základních školách	75
7.4 Rozvoj čtenářské gramotnosti v zahraničí	80
7.4.1 Projekty podporující rozvoj čtenářské gramotnosti.....	84
7.5 Rozvoj čtenářské gramotnosti v České republice	85
7.6 Čtenářská gramotnost v RVP ZV.....	87

EMPIRICKÁ ČÁST..... 89

8 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU..... 89

8.1 Metodologie prvního výzkumného objektu – vyučujících	90
8.1.1 Výzkumné cíle, problémy (otázky) a hypotézy.....	90
8.1.2 Výzkumný vzorek.....	94
8.1.3 Výzkumná metodika.....	95
8.1.4 Časová organizace výzkumu.....	98
8.1.5 Výsledky výzkumu a jejich interpretace – dotazníkové šetření.....	98
8.1.6 Statistické ověřování platnosti hypotéz.....	127
8.2 Metodologie prvního výzkumného objektu – žáků	134
8.2.1 Výzkumné cíle, problémy (otázky) a hypotézy.....	134
8.2.2 Výzkumný vzorek.....	136
8.2.3 Výzkumná metodika.....	140
8.2.4 Časová organizace výzkumu.....	150
8.2.5 Výsledky výzkumu a jejich interpretace – didaktický test.....	151
8.2.6 Statistické ověřování platnosti hypotéz.....	158

ZÁVĚR..... 165

Shrnutí výsledků a závěrů teoretické části monografie 165

Shrnutí výsledků empirické části monografie..... 166

První výzkumný objekt – vyučující..... 166

Druhý výzkumný objekt – žáci..... 169

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ 173

Webové odkazy 186

Seznam schémat 187

Seznam grafů 187

Seznam tabulek 188

Seznam obrázků..... 189

PŘÍLOHY..... 190